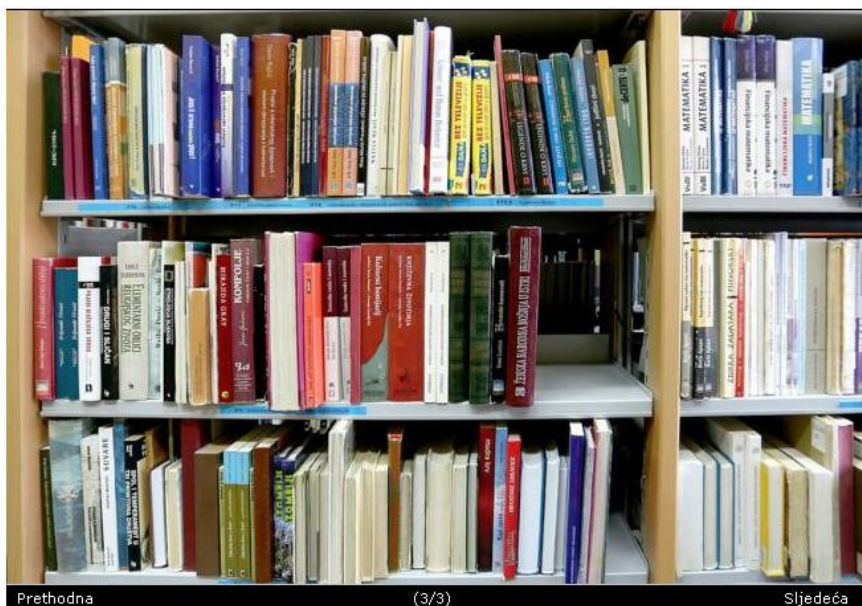

Komercijalno nakladništvo je mrtvo... Opstaju samo oni koji primaju potporu države!

Prethodna

(3/3)

Sljedeća

Objavljeno 30. siječnja, 2016.

Na niskim granama: Sveučilište najviše objavljuje, ostali tek nekoliko naslova

Još od vremena Johanna Martina Diwaldta (Divalda) nakladništvo je bilo ozbiljan posao koji je uključivao znanje, umijeće, kapital i tržište. Autorskih, uredničkih i izdavačkih znanja u Osijeku nije nikada nedostajalo.

Dovoljno je vidjeti izloge hrvatskih knjižara, u kojima prevladavaju književni, memoarski ili znanstveni naslovi osječkih autora (Jasna Horvat, Luka Bekavac, Delimir Rešicki, Ivana Šojat Kuči, Mica Šola, Goran Rem, Drago Hedl, Julijana Matanović, Davor Špišić, Helena Sablić Tomić, Vladimir Šeks...), a isto vrijedi i za knjige koje su uredili urednici koji su potekli iz Osijeka a danas za kruh zarađuju i profesionalnu slavu stječu u Zagrebu (Zoran Maljković, Miroslava Vučić, Nenad Rizvanović). Nije loše kada osječki autori svoje knjige objavljuju u Zagrebu, jer to govori o njihovoj relevantnosti. Ipak, ono što trenutno možemo uočiti koncentracija je hrvatskih nakladničkih potencijala u Zagrebu. Postavlja se otvoreno pitanje: A što je s izdavačima u Osijeku ili nekom drugom kulturnom središtu izvan hrvatske metropole?

Razgovor s osječkim nakladnicima, rijetkim biljkama koje prkose zubatom suncu i nedostatnom humusu hrvatske kulture, otkriva nam s kojim se sve teškoćama susreću.

MANJAK PUBLIKE

Činjenica s kojom se moramo suočiti je da u Osijeku nema ozbiljnijeg nakladnika koji ima ozbiljniji izdavački program. Kako ni jednog posla, pa ni knjiškog, nema bez kapitala, novca koji bi netko uložio u izdavačku djelatnost i sasvim legitimno očekivao bar povrat svog novca, a o zaradi da i ne govorimo, posve je jasno da je izvorište svih problema manjak publike koja je spremna kvalitetnu

knjigu kupiti i tako pokriti troškove njezina tiskanja i autorskih honorara.

Kako nam je rekao Ivica Vuletić, vlasnik nakladničke kuće Svjetla grada, izdavanje knjiga u Osijeku povremeni je posao koji vrlo često funkcionira na prijateljskoj ili poznaničkoj osnovi. Problem su i jako niske naklade, od 200 ili 300 primjeraka, koje ne mogu pokriti ni osnovne troškove. Dodao je kako su prošla vremena kada je autor donio svoj tekst, potpisao ugovor s izdavačem i podigao svoju proviziju, jer se knjige slabo prodaju. Bez potpore Ministarstva kulture danas praktički nije moguće objaviti knjigu. Vuletić nam i otkriva zašto se gotovo svi hrvatski nakladnici nalaze u Zagrebu. Naime, Grad Zagreb je najveći mecena u toj djelatnosti. U glavnom su gradu i sva povjerenstva koja odlučuju o izdavanju knjiga. Ispada da se onaj tko je bliži vatri najviše i ogrije, objašnjava Vuletić.

Unatoč nepovlnim uvjetima, Svjetla grada objavila su u novije vrijeme mahom stručne i znanstvene knjige poput "Obrazovanja i društvenog razvoja" osječkog sociologa prof. dr. sc. Antuna Šundalića s Ekonomskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera ili "Psihopatologije dječje i adolescentske dobi" skupine autora predvođenih doc. dr. sc. Katarinom Dodig-Ćurković s Medicinskog fakulteta Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku.

Matica hrvatska u Osijeku djeluje od 1961. Časopis "Revija" (danas "Književna revija"), koji je pokrenula, izlazio je neprekinuto čak i u razdoblju kada je Matica, 1972. - 1990., zbog političkih razloga, bila ukinuta. Jedna od osnovnih aktivnosti Matice je i objavljivanje knjiga. Kako nam je rekao njegov predsjednik Ivica Završki, Ogranak Matice hrvatske Osijek preostao je kao jedini ozbiljni nakladnik istočno od Zagreba. Ovisno o tome koliko potporu dobiju od Grada Osijeka, Osječko-baranjske županije i Ministarstva kulture, godišnje izdaju između tri i pet knjiga. Autori su uglavnom iz Osijeka, mahom sveučilišni profesori, Stanislav Marijanović, Antun Šundalić, Milica Lukić, Edgar F. Smith (alias Rade Kovačević), Ive Mažuran.

Naklada Alberta iz Osijeka specijalizirala se za stručnu knjigu. Prema riječima njezina pokretača, dr. sc. Milana Ivanovića, u planu je ambiciozni izdavački program. Zamišljen je niz edicija u sklopu kojih bi svjetlo dana trebale ugledati studije, monografije, "Vodič kroz Osijek" u više knjiga, povijest industrije i različiti tehnički priručnici.

NIŠTA BEZ POTPORE

Rad na povijesti industrije u Slavoniji na sebe je uzeo Panon Institut, think tank iz Osijeka, koji okuplja dvadesetak znanstvenika tehničkih, društvenih i humanističkih znanosti. Nedavno je objavljena i knjiga "Cipar - povijest ujedinjenja", autori su dva srbijanska diplomata, Živorad Simić i Aleksandar Janković. U Alberti planiraju i ediciju "Multietnička tradicija grada Osijeka", koja bi trebala izići u 11 knjiga. I u ovom slučaju njihovo objavljivanje ovisi o pomoći koju će moći dati Grad Osijek, Vlada i Ured za manjine i veleposlanstva stranih zemalja.

Komercijalnih nakladnika u Osijeku zapravo i nema. Svaki izdavački korak ovisi o tome hoće li ga novčano poduprijeti neka od institucija koja raspolaže novcem prikupljenim državnim prisilom, od poreza i prireza. Otprilike tako stoje stvari kada je riječ o nakladništvu u gradu koji pretendira biti Europskom prijestolnicom kulture.

Piše: Draško CELING

NEKAD BILO...

Prije desetak godina u Osijeku su objavljivani Carver i Sonntag

Još 1994. u Osijeku je pokrenuta nakladnička kuća Pan liber, pod vodstvom dr. sc. Anđelka Milardovića, koja je ubrzo svoje djelovanje preselila u Zagreb. Do sada je objavljeno šezdesetak politoloških naslova. Vjerojatno najozbiljniji izdavački pothvat bila je Naklada EOS, koju je 2001. osnovala Željka Bertić Kukić. Već sam pogled na naslove, poput zbirke kratkih priča Raymonda Carvera "O čemu govorimo kad govorimo o ljubavi", romana "U Americi" Susan Sonntag i njezinih eseja "O fotografiji" ili romana "Pali s neba" Raya Lorige, govori o ambicioznosti tog nakladnika. No već 2006. pokazalo se da mali nakladnici, ponajviše zbog teškoća s naplatom, ne mogu opstati na tržištu, zbog čega je EOS prestao izdavati knjige.

NAJVEĆI NAKLADNIK

Četrdesetak vrijednih izdanja godišnje

Kada se uzme u obzir intelektualni potencijal i broj objavljenih knjiga, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera najveći je nakladnik u Osijeku. Prema riječima izv. prof. dr. sc. Marija Vinkovića, prorektora, godišnje se objavi između 30 i 40 naslova koji nose oznaku sveučilišnog udžbenika, priručnika, znanstvene monografije ili zbornika radova. Potrebno je prethodno pribaviti recenzije uglednih stručnjaka za navedeno područje, koji obvezatno moraju biti izvan osječkog sveučilišta ili iz inozemstva. Odbor za izdavačku djelatnost Sveučilišta utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti za izdavanje odnosno naslova i predlaže Senatu Sveučilišta da se takav naslov objavi.

Udžbenike i priručnike objavljuju i pojedini fakulteti, no o njima umjesto sveučilišnih odlučuju nadležna fakultetska tijela. Važan znanstveni izdavač u Osijeku je i HAZU-ov Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Osijeku, koji vodi prof. emeritus Antun Tucak. Među istaknutim novijim naslovima valja istaknuti reprint knjige Danice Pinterović: "Mursa i njeno područje u antičko doba", "Kirurg na fronti", ratni dnevnik dr. Vatroslava Florschütza, i "Veliki osječki most" skupine autora.

Prema riječima vice Vuletića, izdavanje knjiga u Osijeku povremeni je posao koji obično funkcionira na prijateljskoj osnovi...

[http://www.glas-slavonije.hr/291939/11/Komercijalno-nakladnistvo-je-mrtvo-Opstaju-samo-oni-koji-primaju-potporu-drzave](http://www.glas-slavonije.hr/291939/11/Komercijalno-nakladnistvo-je-mrtvo-Opstaju-samo-<u>oni-koji-primaju-potporu-drzave</u>)